

svět katolickýma očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XX., číslo 1

15. I. 2023 / neprodejné

Z OBSAHU	Nenechme duše napospas zmatku světa	06
	Druhý vatikánský koncil, Panna Maria a jednota křesťanů	08
	Paradox Benedikta XVI.	10

Mozaika v bazilice Notre-Dame de Fourvière v Lyonu: Koncil v Efesu v roce 431. Foto: mmyoso / flickr

On odkrývá pravdu člověka a dějin

Nacházíme se opět na počátku nového roku a při této příležitosti se nám otvírá i mnoho otázek a očekávání. Asi tím nejdůležitějším, co nám nejvíce přichází na mysl je touha po míru a pokoji v naší duši, který je dnes ohrožován ze všech stran. Pokoj se rodí především z pravdy, kterou je ale nezbytné nechat vstoupit do našeho života. Touhu po míru a pokoji nelze redukovat na pouhou nepřítomnost ozbrojených konfliktů.

Jestliže dnešní člověk postupně opouští transcendentní řád věcí a přestává uznávat do lidského srdce vepsaný všeobecný mravní zákon, pak můžeme velmi těžko uskutečňovat dobro, které nazýváme slovem mír. Sv. Augustin charakterizoval mír jako „*tranquillitas ordinis*“, jako klid řádu.

To, co nejvíce zabraňuje v uskutečňování míru je lež. Kniha Zjevení nám připomíná, že lež je jedním z hříchů, který Bible zmiňuje, aby oznámila vyloučení lhářů z nebeského Jeruzaléma: „*Venku (zůstane) ... každý, kdo má zálibu v páchání lži*“ (Zj 22,15). Se lží je spojeno drama hříchu s jeho důsledky, jež měly a mají za následek zhoubné vlivy v životě jednotlivce i celých národů. Mír zůstane navždy nepotlačitelnou touhou v srdci každého člověka.

Všichni jsme povoláni k tomu, abychom usilovali o upřímné vztahy, abychom hledali způsoby odpouštění a smíření, abychom se snažili být čestnými v jednání a zůstali věrni jedné danému slovu. Jako Kristovi učedníci, kteří se cítí být ohroženi zlem, toužíme po osvobo-

zujícím zásahu našeho Pána, proto se na něj s důvěrou obracíme, protože on „*nezhřešil a nikdo od něho neslyšel nic neupřímného*“ (1 Petr 2,22). Je to On, kdo odkrývá plnou pravdu člověka a dějin. Jedině silou Jeho milosti je možné stát v pravdě a z pravdy žít, neboť jen On je dokonale pravdivý a věrný. Ježíš je pravda, která je schopna vnést znovu mír a pokoj do našeho srdce.

Obraťme se s důvěrou a odevzdaností na Marii, matku Knížete pokoje a na počátku tohoto nového roku ji prosme, aby nám pomáhala být v každé naší životní situaci těmi, kdo se nechají osvěcovat pravdou, která osvobozuje.

*Mons. Vlastimil Kročil
biskup českobudějovický*

Biskup Vokál: Indie je země radostných a vděčných lidí

Královéhradecký biskup Jan Vokál strávil v indických diecézích Bangalore a Belgaum několik adventních dní. Opětoval tím červnovou návštěvu zdejších biskupů v Hradci Králové. „Indie je země radostných a vděčných lidí. Pomoc, kterou dětem dáváme, je naprosto hmatatelná,“ říká.

Obě indické diecéze jste navštívil již krátce po nástupu do úřadu před jedenácti lety, nyní jste se tam vrátil. Co se změnilo?

Města se trochu modernizovala, ale logicky se to moc nedotklo běžných lidí, kteří žijí v chýších, slumech či na venkově. Jejich život je pořád podobný jako před sto lety. Jediným „výtahem“ z bídy – nejenom materiální, ale i morální, protože lidé v ní nemohou rozvíjet své dary – tam zůstává škola. Proto jsem rád, že právě na ni dává naše charita důraz. Pokud bychom se soustředili jen na materiální pomoc, nemělo by to efekt.

Proč je podle vás škola důležitější?

Každá věc se spotřebuje, ale vzdělání vede ke schopnosti řádně naložit se svým životem. Jídlo se sní, šaty obnosí, střecha, kterou se nikdo nenaučí opravit, za deset let popraská. Se vzděláním dáte dítěti klíč k zodpovědnému životu. Ale především – všichni dostáváme povolání od Boha, abychom dar svého života rozvíjeli. Pán nás nepovolává k tomu, abychom se dobře najedli a nic nám nechybělo, ale abychom k životu přistupovali jako k úkolu. Proto je vzdělání prvním krokem. Bez něho toho budeme vědět málo o světě, ale i o sobě a o Bohu. Obtížně bychom rozvíjeli i své svědomí, odpovědnost za druhé.

Viděl jste v Indii konkrétní dopady hradecké pomoci?

Příkladů jsou tisíce. Mezi dříve podporovanými dětmi jsou lékaři, technici, úředníci. Ale i u těch nejmenších dětí je už vidět pokrok. Když jsme navštívili rodinu, které dárce kromě školy pro děti pomohli

Královéhradecký biskup Mons. Jan Vokál, arcibiskupové z Indie Mons. Machado a Mons. Moras. Foto: bihk.cz

i k důstojnému domku, bylo vidět, že je to celkově proměnilo. V místnosti měli malý oltářík, kde se pravidelně modlí, celý jejich život dostal nový řád.

Má projekt adopce přínos i pro hradeckou diecézi?

Nepochybně. Za ty roky jsme s oběma diecézemi navázali velice intenzivní vztahy. Uvědomil jsem si to, když jsem měl tu čest sloužit Mši svatou o svátku patrona bangalorské katedrály svatého Františka Xaverského po boku tamního arcibiskupa Petera Machada a emeritního arcibiskupa Bernarda Morase. Oba je,

stejně jako biskupa Dereka Fernandese z Belgaumu, už považují za své blízké přátele. Je velmi inspirující zažívat univerzalitu Církve v tak daleké části světa. Při všech těch setkáních cítíte, že jste pořád doma. Ani tisíce kilometrů nám nebrání spolupracovat. To je rozhodně obohacení pro obě strany. Ani individuální podpora indického dítěte českým dárce však není jednosměrná. Z dítěte se díky ní stane vzdělanější, zralý člověk, který může překročit stín rodiny, do které se narodil. Podílet se na tom a sledovat tento vývoj, to je samo o sobě obdarováním i pro dárce.

Poslední slova Benedikta XVI.: „Miluji tě, Hospodine!“

Mons. Gänswein prozradil, co emeritní papež řekl v noci několik hodin před svou smrtí. Právě hledání Ježíše, „milovaného“, bylo charakteristickým rysem kněžské služby Josepha Ratzingera, jak připomněl papež František v roce 2016.

Foto: Agência Lusa / wikimedia

Poslední slova emeritního papeže Benedikta XVI. zachytila uprostřed noci zdravotní sestra. Bylo to kolem třetí hodiny ráno 31. prosince, několik hodin před jeho smrtí. Ratzinger se ještě nedostal do agónie a v tu chvíli se střídali jeho spolupracovníci a asistenti. Přesně v tu chvíli s ním byla jediná osoba, která nemluvila německy. „Benedikt XVI.“ vypráví dojatě jeho sekretář, biskup Georg Gänswein, „tenkým hlasem, ale jasně rozeznatelně, řekl italsky: ‚Signore ti amo!‘ V té době jsem tam nebyl, ale sestra mi to řekla krátce poté. To byla jeho poslední srozumitelná slova, protože pak už se nedokázal vyjadřovat“.

„Signore ti amo!“, téměř shrnutí života Josepha Ratzingera, který se již léta připravoval na poslední setkání tváří v tvář se Stvořitelem. 28. června 2016, při příležitosti 65. výročí kněžského svěcení svého emeritního předchůdce, chtěl papež František zdůraznit „základní notu“, která se táhla dlouhou historií Ratzingerova kněžství, a řekl: „Na jedné z mnoha krásných stránek, které věnujete kněžství, zdůrazňujete, jak se v hodině definitiv-

ního povolání Šimona Ježíš při pohledu na něj ptá na jednu věc: ‚Miluješ mě?‘ Jak je to krásné a pravdivé! Vždyť právě zde, říká nám, v tom ‚miluješ mě?‘ Pán zakládá pastýřství, neboť jen když je tu láska k Pánu, může skrze nás on být pastýřem...: ‚Pane, ty víš všechno, ty víš, že tě miluji‘“.

„To je ta nota,“ pokračoval František, „která ovládá celý život strávený v kněžské službě a teologii, kterou jste ne náhodou definoval jako ‚hledání milovaného‘; to je to, co jste vždy dosvědčoval a dosvědčujete i dnes: že rozhodující v našich dnech – ať svítí slunce nebo prší –, to jediné, co spojuje všechno ostatní, je to, že Hospodin je skutečně přítomen, že po něm toužíme, že jsme mu vnitřně blízko, že ho milujeme, že v něj skutečně hluboce věříme a tím, že věříme, ho skutečně milujeme. Právě tato láska skutečně naplňuje naše srdce, tato víra je to, co nám umožňuje bezpečně a klidně kráčet po vodě, a to i uprostřed bouře, stejně jako se to stalo Petrovi.“

církev.cz

SLOVO KNĚZE

Život je boj.

Tak nám pomalu začíná další rok, který bude stejně jako ty minulé ve znamení bojů, významných i méně významných. Určitě, žel Bohu, bude pokračovat boj (válka, speciální operace, nebo jaksetovlastnějmenuje) na Ukrajině. V souvislosti s tímto se v naší vlasti plánuje rozběhnout boj s dezinformacemi. Aktuálně nás též čeká boj volební. A pak tu ještě máme boj proti krizi a inflaci, a jistě i mnoho dalších, o kterých ještě nemáme ani potuchy. Stejně jako nemáme potuchy, jaký konečný vliv budou mít ony boje na mezilidské vztahy. Jen doufám, že se mnohým z nás podaří vyhnout se tomu, aby nás tak zvané nezemlely a my z nich nevyšli chudší na přátele a bohatší na nenávisť.

Proto nesmíme pro všechny ty boje, které nás obklopují, i se nás nějakým způsobem osobně dotýkají, zapomenout na boj, který má mít v našem osobním životě křesťana první místo. A to na boj s tělem, světem a Děblem, tedy s pokušením. Neboť, v tomto boji prohrát by znamenalo prohrát vše.

V tomto boji nám může být příkladem sv. Johanka z Arku, která, i když statečně vedla francouzské vojsko v boji proti anglickým okupantům, nepamatovala, že má i své nepřátele milovat a za ně se modlit. A že žádné pozemské vítězství nemá takovou cenu, abychom za ně zaplatili ztrátou vlastní duše. A osobního spojení pro tento boj máme ostatně také. Vždyť se k němu často modlíme (alespoň bychom se tedy modlit měli): „Tělo, svět, Dávla přemáhám, na tvá vnuknutí pozor dávám...“

V modlitbách nám všem vyprošují dobrý a s pomocí Boží vítězný boj, abychom se jednou mohli radovat spolu se svatými v Jeho věčném království.

Evermod Jan Sládek

P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem. farář farností Lomnice nad Popelkou, Libštát a Nová Ves nad Popelkou

USADIL SE V KAFARNAU, ABY SE NAPLNILO, CO BYLO ŘEČENO ÚSTY PROROKA IZAIÁŠE

22. ledna 2023 – 3. neděle v mezidobí – Mt 4,12–23

Jan Zlatoústý

Nikdo nemůže být obviňován z toho, že se nevystavuje nebezpečí, ale z toho, že v něm nestojí mužně, když se objeví. Proto se stahuje z Judska, čímž krotí židovskou závist; zároveň v Galileji naplňuje proroctví a snaží se ulovit učitele celé země (Mt 4,18–22). Všimněte si také, jak našel důvod, proč opustit Židy a přejít k pohanům. Když poslali předchůdce v řetězech, donutili tím Ježíše přejít do Galileje pohanů.

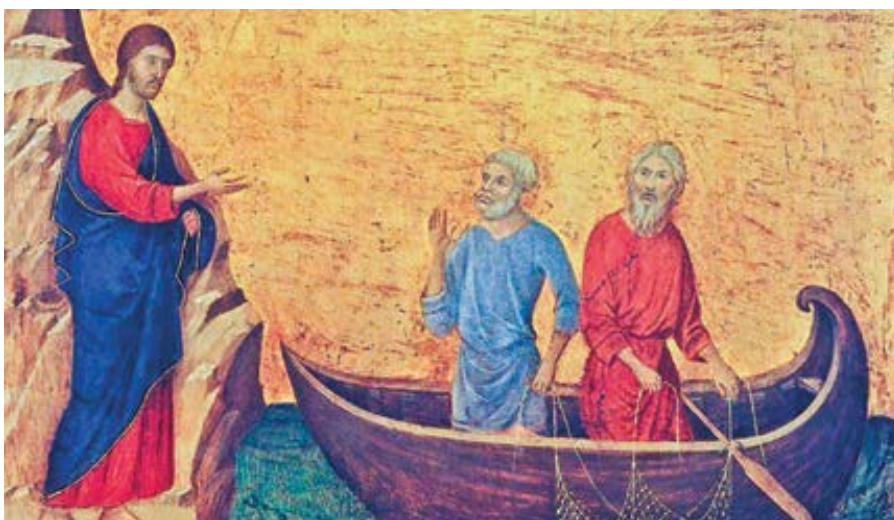
A abyste věděli, že nemluví o rozumném světle a tmě, mluví o světle jako o „velkém světle“, které je jinde nazýváno pravým světlem (J 1,9), a když vysvětluje tmu, nazývá ji stínem smrti. Dále ukázal, že to neobjevili vlastním hledáním, ale že jim to zjevil Bůh, když řekl, že světlo vyšlo a zazářilo. Neutekli za světlem jako první, protože lidé se před Kristovým příchodem nacházeli v krajním neštěstí. Nechodili ve tmě, ale seděli, což bylo znamením, že nedoufají ve vysvobození. Nevěděli, kam jít, a pohlceni tmou seděli, protože už nemohli stát. Temnota se zde nazývá blud a špatnost.

Tomáš

také dodává v oblasti Zabulon a Neftalim, což bylo první místo, kam Asyřané zajali Hebrejce. A tak tam, kde byl Zákon nejprve zapomenut, tam bylo nejprve hlášáno evangelium, aby bylo jakoby zprostředka vylyto na pohany i Židy.

Hieronymus

Všimněte si, že existují dvě Galileje: jedna se nazývá židovská a druhá pohanská. Rozdělena byla za Šalomouna, který dal dvacet měst v Galileji tyrskému králi Chiramovi (1 Kr 9,11), a tato část se pak nazývala Galilea pohanů, druhá Židů. Nebo by se mělo číst „za Jordánem Galilea pohanů“, aby lidé, kteří seděli nebo chodili ve tmě, spatřili světlo. V žádném případě ne malé světlo jako u ostatních proroků, ale velké: světlo toho, který v evangeliu říká:

Duccio di Buoninsegna: Povolání apoštolů Petra a Ondřeje (1308–1311)

Já jsem světlo světa (J 8,12). Těm, kdo přebývali v zemi stínu smrti, vyšlo světlo. Rozdíl mezi smrtí a stínem smrti podle mého názoru spočívá v tom, že smrt se vztahuje na ty, kdo se dostali do podsvětí se skutky smrti, a stín smrti na ty, kdo sice hřeší, ale ještě neodešli z tohoto života. Mohou se kát, pokud budou chtít.

Eusebius

Říká se, že Jan hlásal evangelium téměř do poslední chvíle svého života, aniž by cokoliv napsal. Když se k němu však dostaly zprávy o třech evangeliích, viděl, že dokazují pravdivost toho, co bylo řečeno, ale že také něco chybí, zejména skutky, které Pán vykonal na začátku svého kázání. Je totiž jisté, že v ostatních třech evangeliích je obsaženo pouze to, co se stalo v roce, kdy byl Jan Křtitel buď zavřen do vězení, nebo popraven. Matouš totiž hned po Kristově pokušení dodává „když uslyšel, že Jan byl uvězněn“ a stejně tak Marek. A Lukáš zmiňuje, že Herodes zavřel Jana do vězení (L 3,20) dříve, než by řekl něco o Kristových slovech. Požádali tedy apoštola Jana, aby popsal Spasitelovo jednání před Janovým uvězněním. Proto ve svém evangeliu říká: „Toto učinil Ježíš jako první ze svých znamení“ (J 2,11).

Remigius

A je třeba si všimnout, že neříká: Přiblížilo se království Kananejců nebo Jebusejců, ale království nebeské. Zákon sliboval časné statky, Pán nebeská království.

Jan Chrysostom

A zavolal je, když byli uprostřed své práce, čímž dal najevo, že jeho následování má přednost před každým zaměstnáním; proto je následuje, když spouštějí sítě do moře, což odpovídá jejich zaměstnání; byli to totiž rybáři.

Augustin

Neboť si nevybral krále, senátory, filozofy ani řečníky, ale naopak: vybral si prosté, chudé a nevzdělané rybáře.

Pseudo-Chrysostom

Dříve než Kristus něco řekl nebo udělal, povolal apoštoly, aby nevěděli o žádném z Kristových slov nebo skutků a aby pak mohli směle říci, že se nemůžeme zdržet mluvení o tom, co jsme viděli a slyšeli (Sk 4,20). Proto se píše 18, když Ježíš chodil kolem Galilejského jezera.

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

CTNOST VDĚČNOSTI

Zkusme se společně podívat na tuto postupně mizející ctnost – vděčnost – a položme si otázku, co je pro její existenci nezbytné.

Především platí: Vděční můžeme být pouze určité osobě. Vděčnost a prosba mohou existovat pouze mezi „já“ a „ty“. Nemůžeme děkovat zákonu, úřadu nebo firmě. Můžeme poděkovat z pouhé zdvořilosti, když nám je předána náležitá suma, abychom zachovali dobré mravy, ale skutečná vděčnost v tom není, neboť vděčnost vyjadřuje osobní setkání v lidské nouzi.

Avšak dva lidé, z nichž jeden má nebo může udělat něco, co ten druhý nemá nebo udělat nemůže, spolu stojí tváří v tvář. Jeden prosí a druhý je připraven, jeden dává a druhý děkuje – a oba k sobě pojí určité lidské pouto. Zde je vděčnost možná a stává se základem sounáležitosti.

Dále je vděčnost možná pouze v říši svobody. Neboť nebýváme vděční za to, že ráno vychází slunce nebo, vyjádříme-li to vědecky, že země zaujímá takovou polohu vůči slunci, kdy se stává viditelným. Je jistě pravda, že jasné ráno může v člověku vyvolat velice živé pocity vděčnosti za to, že se odehrává něco tak působivého a krásného. Zde však člověk reaguje na Toho, který všechno stvořil, nebo to jsou následky doby, kdy bylo samo slunce uctíváno jako božstvo...

Stejně tak neděkuji, když mám na něco právoplatný nárok. Když si objednáme a zaplatíme nějaké zboží a je mi doručeno, neděkuji, nýbrž potvrdím doklad o přijetí: „To a to bylo převzato v dobrém stavu.“ Pokud jsem uzavřel dohodu, podle níž mi někdo musí poskytnout určitou službu, za její vykonání mu neděkuji, ale řeknu: „V pořádku“ – cokoli navíc je pouhá zdvořilost.

Opravdová vděčnost může existovat jen ve sféře dobrovolnosti. Čím víc se náš postoj k lidským záležitostem bude blížit našemu postoji k mechanickým funkcím – takhle komise řídí provoz, jiná pracovní podmínky, teď se podle zákona musí udělat tohle a jindy zase něco jiného –, tím menší bude prostor pro svobodnou reakci srdce, jež říká: „Děkuji.“ Její místo

Foto: Richard Smolak / Člověk a Vira

zaujme prohlášení, které tvrdí, že člověk dostal, co mu náleží.

Třetí nutnou podmínkou pro vděčnost je toto: Ten, kdo dává, musí dávat s úctou vůči tomu, kdo přijímá, jinak by zraňoval jeho sebeúctu. Nesmí dávat lhostejně ani povýšeně a nesmí chtít darem projevovat svou moc. Všem v sociálních službách hrozí nebezpečí touhy cítit svou moc, neboť člověk v nouzi je v tomto ohledu slabší než ten, kdo mu pomáhá, a když děkuje za pomoc, zároveň tím svou slabost přiznává.

Pro to vše je těžké být vděčný. Pokud ten, kdo pomáhá, dává druhému pocítit svou nadřazenost, vděčnost umírá a místo ní nacházíme ponížení a zášť. Je tolik lidí, kteří by dar nejraději hodili dárci do obličeje.

Jsou tu tedy tři důležité podmínky. Vděčnost může existovat jen mezi „já“ a „ty“. Jakmile vymizí vědomí něčeho osobního a převáží představa aparátu, vděčnost odumře. Za druhé, vděčnost může existovat jen v říši svobody. Jakmile jde o povinnost nebo nárok, vděčnost ztrácí svůj význam. A konečně vděčnost může existovat jen ve spojení s úctou. Bez vzájemné úcty hyne a mění se v zášť. Na to by měl myslet každý, kdo dává. Označení „pomoc“ si doopravdy zaslouží

jedině ta, která umožňuje vděčné přijetí.

Opravdově prosit a dávat, opravdově přijímat a děkovat jsou skvělé projevy a jsou také v nehlubším smyslu slova lidské. Vycházejí z vědomí, že ve své nouzi stojíme společně. V jednu chvíli, tady a teď, někdo něco má a druhý ne, jeden něco může a druhý nikoli, a zítra to může být naopak...

Kdo ví, kolik z toho lze vztáhnout k Bohu? Kdo ví – pokud to tak můžeme vyjádřit –, co Bůh cítí, když nejen plníme svou povinnost vůči němu, ale dáváme mu lásku, když se svým málem usilujeme o štedrost vůči němu? Tehdy je v Bohu něco, co můžeme zdrženlivě a vzdáleně označit slovem vděčnost – jen velmi krátce, než se to pohrouží do tajemství. Ale jednou nám ukáže, jak náš dar přijal, a bude to součástí naší blaženosti.

Romano Guardini
The Catholic Thing
Přeložila Alena Švecová

Romano Guardini
služebník Boží, kněz, teolog, filosof

NENECHME DUŠE NAPOSPAS ZMATKU SVĚTA

Navzdory všem postmoderním návodům na život moderního katolíka, zůstávám věrný Kristovým slovům Velkého poslání a naslouchat chci jedině Bohu.

Zatímco jsem si před odletem z Mexico City připínal na sedadle u okna bezpečnostní pás, cestující vedle mě si po telefonu vyřizovala pracovní záležitosti. Přezvykovala novou marketingovou strategii, jejíž náklady se pohybovaly ve stovkách tisíc dolarů. Brzy jsem se dozvěděl, že tato čtyřicetiletá žena, vedle níž strávím následující tři hodiny, patrně zodpovídá za řízení onoho podniku.

Než ukončila hovor, dozvěděl jsem se (jsem to ale zvědavý!), že předchozí tři dny strávila společně s desítkami tisíc Oaxacanů na oslavě *Día de los Muertos* (Den mrtvých) neboli *Allhallowtide*. Tato třídní slavnost, která je bujarou oslavou Halloweenu, svátku Všech svatých a svátku Všech věrných zemřelých, zahrnuje průvody kostlivců, sochy Panny Marie Guadalupské, kytice květin lákající duchy, stupňovité oltáře a vůni sladkého chleba pečeného pro mrtvé. Přes noc se při svíčkách konají poutě na hřbitov, kde se lidé modlí za duše předků a blízkých. Ve své nejčistší podobě je dvaasedmdesátihodinová slavnost Dne mrtvých, jejíž původ lze vysledovat tři tisíce let do minulosti, z velké části výsměchem smrti. *Ó smrti, kde je tvůj osten?*

Ale jelikož se píše 21. století, tak se samozřejmě přidala ještě opilost tequilou v postranních ulicích, davy srocené kolem kolotočů na náměstích, zběsilá komercializace, dekadence a voodoo – s čímž mě moje spolucestující začala obšťastňovat. Vytáhla mobilní telefon, na němž mi ukázala monstrózní fotomontáž z celého toho veselí.

Předchozí večer, jak mi řekla, utratila se svou sestrou a dvěma kamarádkami stovky dolarů za jídlo o šesti chodech. Pro ni a její společnost se podávalo osm nápojů s tematikou *Dne mrtvých*. Jako důkaz mi ukázala několik fotografií exotických nápojů. Řekl jsem jí, že ani nevyžadává unaveně po požití tolika alkoholu. „Ráno po probuzení jsem si dala speciál-

Stefan Lochner: Poslední soud (cca 1435)

ní lektvar,“ řekla. „Díky němu jsem zase plná sil.“

S mou spolucestující jsme tvořily bezvadnou dvojici, protože já měl náladu poslouchat a ona měla náladu mluvit.

Letadlo ještě stálo na letištní ploše, když se na obrazovce na opěradle sedadla z řady před námi naladil americký zpravodajský kanál, jehož moderátoři probírali návštěvu Donalda Trumpa v rámci jeho kampaně. O pět minut později jsem si připadal, jako bych to byl já, kdo tu má kocovinu.

Moje nová přítelkyně se do toho ničemy rázně pustila. „Varuji vás,“ řekla mi pak důvěrným tónem, „jsem přesvědčená liberálka a říkám svůj názor.“ Její britký monolog se soustředil na „misogynii“ a „rasismus“ bývalého prezidenta. Zatímco hovořila, ehm, přednášela své dojmy, letadlo stále ještě rolovalo.

Zbývaly tři hodiny letu.

Když letadlo začalo stoupat skrze mraky, hovor se stočil k její práci. Přistihl jsem se, že jsem ihned začal obdivovat její houževnatost, vynalézavost a bystrý úsudek, když mi popisovala, jak od zá-

kladů řídila výrobu jisté součásti „technologického cvičebního zařízení pro celé tělo“ (nyní dosti populárního). Tato žena byla nejen obchodně zdatná, ale měla i slušnou porci smyslu pro humor, elánu a šarmu. Považoval jsem ji za ideální spolucestující.

Pak se řeč stočila na její velmi nedávny rozvod s manželem, kterého „stále miluje“, ale který není „dostatečně cílevědomý“. Vysvětlila mi, že její bývalý teď chodí s jednou z jejích kamarádek, což jí vyhovuje, protože „pro něj chce jen to nejlepší“. Ona se zase v současné době zapletla s rozvedeným mužem, kterého miluje a který má tři děti. „Nikdy jsem děti nechtěla,“ řekla mi. „A voilà, teď mám ze dne na den tři!“

Letos v zimě, jak mi řekla, se chystá se svým přítelem na společnou cestu do Portugalska. V hlavě mi zaznělo jedno slovo. *Fatima*.

Teď byla řada na mně.

Nejdřív jsem si však dopřál odstup a požádal ji, aby se se mnou podělila o svůj portugalský itinerář. Zatímco mluvila, modlil jsem se. *Přijď, Duchu svatý,*

Fátima. Foto: Českomoravská Fatima

přijď... Přijď, Duchu svatý, přijď... Dej mi slova pro tuto ženu. Dej mi slova z nebe. Ať jí má slova přivedou k Tobě.

Když se odmlčela, řekl jsem: „Chtěl bych, abyste jela do Fatimy.“

Odpověděla s jásotem: „Pořád někde čtu, že Fatima je povinná zastávka. Myslíte, že bychom tam měli zajet?“

Dalo by se říct, že se otevřela vstupní brána.

Většinu z následujících tří hodin jsem strávil tím, že jsem jí zvěstoval evangelium, často přerušované jejími námitkami, osobním přesvědčením a častým údivem. Když jsem jí vyprávěl o tom, co se odehrálo poté, co Panna Maria rozevřela zemi, aby umožnila malým pastýřům Františkovi, Lucii a Jacintě spatřit peklo, zdvořile se zeptala: „Ale copak Bůh neudělal nebe dost velké pro nás všechny?“

„Ano, udělal,“ odpověděl jsem. „A peklo stvořil dost velké pro ty, kdo ho nemilují. Je pro ty, kteří se v životě neřídí jeho vůlí. Je pro hříšníky, kteří na něj myslí jen zřídka, pokud vůbec někdy. Peklo je pro ty, kteří si ho vybrali, pro ty, kteří žijí jen pro sebe.“ Abych nevypadal jako suchar, řekl jsem jí o fatimském slunečním zázraku a vysvětlil jí, že Bůh se občas rozhodne obdařit nás zázraky – jako to učinil pro 80 000 lidí ve Fatimě –, aby nám zjevil svou moc a lásku k nám a ukázal nám svůj majestát a touhu po tom, abychom se k němu připojili v jeho království.

Věčné skutečnosti – její názory a mé biblické znalosti a jejich vysvětlování – jsme probíraly po většinu následujících hodin.

Když jsem jí řekl, že jsem katolík a píšu a přednáším o katolických tématech, zeptala se mě, jestli jsem přijel do Mexika, abych se zúčastnil oslav Dne mrtvých. Řekl jsem jí, že nikoli; že jsem předchozí týden strávil se třemi tisíci dospívajícími v těžce zkušném městě Chalco, kde království vzkříšení zvané Grlstown vytáhlo tyto Lazary z hrobu a přivedlo je zpět k životu. Řekl jsem jí, že právě tam se už před třiceti lety usídlily Mariiny sestry, řeholní řád, který je mateřsky uzdravuje.

Podělil jsem se s ní o některé děsivé příběhy, které jsem znal – o dívce jménem Zayra, kterou obchodník s lidmi pronásledoval do hor. Vyprávěl jsem jí o mnoha dívkách, které zmlátili nehorázní muži a nevyhovitelným způsobem je znásilnili. Vyprávěl jsem jí o Antonii, která viděla, jak jejího otce zastřelili na ulici. „Všechny ty dívky,“ řekl jsem, „zachránily a vzkřísily z mrtvých právě tyto Mariiny sestry. Rozhodly se zemřít samy sobě, aby uzdravily rány těchto ubohých dívek – aby konečně poznaly, co to znamená žít.“ Mé spolucestující se začaly drát slzy do očí.

Řekl jsem jí, že skutečným zachráněním těchto dívek, těch nejchudších z chudých v Mexiku, byl sám Ježíš. To on

je přivedl do tohoto radostí naplněného údolí vzkříšení. A právě tyto dívky, řekl jsem jí, se staly jedněmi z neúspěšnějších mladých žen v zemi, která je kdysi šikanovala. Řekl jsem jí, že jsem předchozí den strávil s kdysi chudou absolventkou Jennifer, která nyní jako hlavní architektka pomáhá v Grlstownu vytvářet nový velký stavební projekt. Řekl jsem, že ta mladá dáma je stejná jako ona; je cílevědomá, plná radosti a moudrá, i co se týče světských záležitostí.

Proč vám líčím tento příběh z cesty letadlem o minulém víkendu?

Protože se z katolické církve stále více tato forma misie vytrácí. Zdá se, že probíhající synoda o synodalitě je další součástí soukolí církevní industrializace určené k rozdrčení evangelizace – kdy jsou postižení nebo ti, kdo Krista nevidí, ponechání napospas; ponechání napospas pohanskému světu, jemuž jeho počínání není znepríjemněno hlásáním planoucí výhně evangelia.

Vždycky jsem byl skeptický ke slavnému katolickému citátu, který je falešně připisován svatému Františkovi z Assisi: „Hlásejte evangelium za všech okolností, a pokud je to nutné, použijte slova.“ Slyšel jsem, že jedni z nejlaskavějších lidí na světě jsou ateisté a agnostici – a je to pravda! Svým úsměvem, zdvořilostí a dobrou povahou často jako by hlásali evangelium o Bohu, kterého neznají. Ale to není kázání – je to milé chování. Házardují se svými dušemi.

Vidím, jak stále více věřících katolíků zatahuje rolety. Tam, v měkké ulitě současných prázdných hesel, tito věřící vidí ošklivou nesoudržnost jako zeleného červa, který se krouť v jablku na jejich dlani. Mnozí se dnes diví, co si tato nová „naslouchající církev“ klade za cíl; církev, která chce „odstraňovat bariéry“ a „doprovázet ty, co jsou na okraji společnosti“ – kde „naslouchání Duchu“ získalo oporu zdánlivě v celé katolické církvi.

Co kdybychom to na chvíli obrátili opačným směrem?

Poměrně dlouho jsem této ženě (která mi připadala fajn) naslouchal a usoudil jsem, že je ztracená. Když mluvila, slyšel jsem v jejím hlase nenávisť (je v po-

dokončení na str. 9

DRUHÝ VATIKÁNSKÝ KONCIL, PANNA MARIA A JEDNOTA KŘESŤANŮ

S dokumenty Druhého vatikánského koncilu je tomu stejně jako s pověstnou paní Columbovou. Všichni o ní vědí, stále se o ní mluví, ale nikdo ji vlastně neviděl.

Místo nepředpojaté četby existujících koncilových dokumentů se šermuje pouze s imaginárními „závěry“ koncilu, kterážto rétorika nám tolik připomíná nechvalně proslulé „závěry“ sjezdů komunistické strany. Místo ochoty promyslet, co otcové koncilu do dokumentů vtělili a skutečně odsouhlasili, se nám v církvi po desítky let vznáší imaginární „duch“ koncilu. Tento „duch“ si žije svým životem: nejprve zplodil například koncilními texty nepotvrzená dogmata o zrušení latiny v liturgii a o obrácení kněze „čelem k lidu“, což se mu podařilo prosadit ještě v atmosféře pokoncilní euforie „shora“, v podobě liturgické reformy. Díky tomuto úspěšně provedenému úkroku stranou od doslovně formulovaných směrnic koncilu se však náš „duch“ proměnil v pověstného džina vypuštěného z lahve. Ke zděšení mnoha umírněnějších zastánců koncilu, kterým by již stačily pouze koncilem nepožadované změny liturgie, které se dnes považují za ryzí realizaci koncilu, toužil náš džin ve svém díle pokračovat, protože liturgická reforma byla pro něj pouze precedentem. S jídlem roste chuť. Před rokem 1989 nás před jeho husarskými kousky chránila železná opona, poté začal úspěšně hodovat také u nás. Falešné krokodýlí slzy prolévá například ten, kdo není schopen vidět současný dramatický pokles povolání ke kněžství v souvislosti s působením tohoto zhoubného džina. Ten veškerou koncilní chválu celibátu zvrátil v pravý opak a vnutil všem nepozorným nečtenářům koncilních dokumentů, že koncil chtěl celibát ve skutečnosti zrušit. Vždyť přece přes veškerou koncilní chválu latinského chorálu týž džin již dosáhl jeho faktického zrušení nebo alespoň odstavení na zcela marginální kolej.

Ve skutečnosti jen málokdo ví, že koncil tolik vyzdvihoval a potvrdil zákon celibátu, tak jako málokdo ví, že vyzdvihoval i Pannu Marii a úctu k ní. Atmosféra v ka-

Foto: ©_Frantisek_Ingr / Člověk a Vira

tolické církvi by dnes byla bezesporu velmi odlišná, kdyby místo údajného zrušení latiny a zavedení „čela k lidu“ se vlajkovou lodí skutečného koncilu stalo například potvrzení disciplíny celibátu a povzbuzení k mariánské úctě. Obojí by totiž bylo především pravdivé, odpovídající skutečnému znění koncilních dokumentů. Kdo by namítl, že mariánská úcta po koncilu i nadále kvete, tomu je třeba odvětit, že zdaleka ne všude tomu tak je. Slavný německý evangelický teolog Karl Barth v pokoncilní době rád poslouchal rozhlasové přenosy kázání katolických kněží. S ohledem na absenci jakékoli zmínky o Matce Boží v těchto jinak pečlivě připravovaných homiliích Barth překvapeně konstatoval: „Přece jen to bez ní (tj. bez Panny Marie) jde“. Nezkrotný a nepolapitelný džin s sebou navíc v pokoncilním období přinesl do způsobu výkladu Bible omšelá dogmata liberálního protestantismu 19. století, na jejichž lep si katoličtí exegeté Písma houfně sedli jako na něco moderního a ve zpátečnické katolické církvi dosud neozkoušeného. Praktický důsledek si můžeme představit asi takto. Otec spirituál předkládá bohoslovcům body pro rozjímání o Panně Marii z Písma svatého. Poté se bohoslovci vydají na přednášku z biblistiky a od slovného pana profesora

se dozvědí, že to, nad čím právě zbožně rozjímali, se nejen nestalo, nýbrž s jistotou stát ani nemohlo.

Koncil věnoval Panně Marii osmou kapitolu věroučné konstituce o církvi *Lumen gentium*. Původně chtěl Panně Marii věnovat dokonce celý samostatný dokument. Z těch, kteří Pannu Marii v katolické církvi upřímně ctí, vzývají ji a milují, o této skutečnosti neví téměř nikdo, natož že by se právě osmá kapitola z *Lumen gentium* pravidelně četla a stala se programovým manifestem autenticky církevní mariánské úcty. Za situace, kdy se koncilem v církvi i mimo ni zajímá a zalývá takřka kdokoli, je to skutečně bída. Přitom těch devět stránek textu není nestravitelných, rozhodně nejde o stopadesátistránkovou encykliku na téma například životního prostředí. Koncilní otcové v *Lumen gentium* zcela jednoznačně vykrešlují celistvý pohled katolické církve na Pannu Marii. Z tohoto krátkého textu mohou všichni katoličtí mariánští titelé čerpat potřebné povědomí ohledně učení církve o jejich milované nazaretské Panně. Nezapomeňme, že mezi dogmatem Pia XII. o *Mariině tělesném nanebevzetí* (1950) a vydáním *Lumen gentium* (1964) leží sotva patnáct let, takže koncilní dokument doslova dýchá mariánským dogmatem. Ale co na-

plat. Abstraktně znějící, avšak hluboké a vnitřně uspořádané učení církve bohužel není způsobitelné inspirovat plytkou sentimentalitou a všetečné vyhledávání nejrozmanitějších, často nepotvrzených mariánských zjevení, vizí, poselství a varování. Koncil se naopak podle *Lumen gentium* 67 drží toho, co je v církvi ověřené: „Věřící ať nezapomínají, že pravá úcta nespočívá ani v neplodném a přechodném citu, ani v nějaké nepodložené důvěřivosti, nýbrž že vychází z pravé víry, která nás přivádí k uznání vznešenosti Bohorodičky a povzbuzuje k synovské lásce k naší Matce a k následování jejích ctností.“ Pozorný čtenář nalezne ve zde použitém slovním spojení „pravá úcta“ narážku na oblíbenou knihu Ludvíka Maria Grigniona z Montfortu „*O pravé mariánské úctě*“.

Osmá kapitola *Lumen gentium* je uvedena formulí *Benignissimus et sapientissimus Deus*, tedy „Svrchovaně dobrotivý a moudrý Bůh“, čímž koncilní otcové otevřeně deklarují kontinuitu s dosavadním učením církve. Bula Pia IX. o Mariině neposkrvněném početí z roku 1854 totiž začínala slovy *Ineffabilis Deus* („Nevýslovný Bůh“) a apoštolská konstituce Pia XII. o Mariině nanebevzetí z roku 1950 byla uvedena slovy *Munificentissimus Deus* („Nejvelkorysejší Bůh“). Pozdější teze Josepha Ratzingera, že koncilní dokumenty je třeba vykládat ve světle veškeré dosa-

vadní nauky církve (tzv. hermeneutika kontinuity), je zde samotnými koncilními otci symbolicky vyjádřena dříve, než byla Ratzingerem formulována jakožto nezbytné výkladové pravidlo, bez něhož se beztvary „duch“ koncilu definitivně promění v destruktivního džina.

Jestliže katolická církev slaví každoročně 18. ledna památku Panny Marie, Matky jednoty křesťanů, nelze mariánskou úctu oddělit také od tématu ekumenického hnutí, k němuž se církev na Druhém vatikánském koncilu jednoznačně přihlásila. Konečný cíl ekumenického hnutí, vyslovený v koncilním dekretu o ekumenismu *Unitatis redintegratio*, totiž „znovu usmířit všechny křesťany v jednotě jedné a jediné Kristovy církve“, odpovídá svým idealismem atmosféře „zlatých šedesátých“ let, kdy se koncil slavil. Jestliže však koncilní otcové očekávali, že tato zjevně nereálná, až blouznivá tužba se může naplnit pouze Božím zásahem („tento svatý záměr přesahuje lidské síly a schopnosti“), pak mnozí jiní vzali realizaci této tužby do svých rukou a začali pěstovat ekumenismus „při němž se nekatolíci mnoho nenaučí, zatímco katolíci mnoho ztratí“. V souvislosti s ekumenismem vyzývá mariánská kapitola *Lumen gentium* především teology a kazatele: „Jak ve slovech, tak i v činech ať se pečlivě chrání všeho, co by mohlo

odloučené bratry nebo kohokoli jiného uvést v omyl o pravé nauce církve“. Realizace tohoto koncilního požadavku však zůstává sporná. Stáváme se totiž svědky zamlčování učení církve (nejen) o Panně Marii s falešným ohledem na partnery ekumenické spolupráce a dialogu. Maxim Vyznavač, světec ze sedmého století, jemuž za statečné vyznávání víry uřízli jazyk, aby ji nemohl hlásat, a usekli pravou ruku, aby o ni nemohl psát, vyjádřil pro takovéto případy stručně a jasně napomenutí: „Zamlčovat dogmata znamená je popírat“. Snad by stálo za to podívat se, jestlipek fiktivní paní Columbová přece jen po sobě nezanechala v koncilních dokumentech nějaké zcela konkrétní stopy. Nejsou až tak rafinovaně skryté jako ty, které odhaluje její geniální manžel při řešení svých zapeklitých případů.

P. Stanislav Příbyl

Doc. JUDr. Stanislav Příbyl,
Ph.D., Th.D., J.C.D.

rektor kostela Nanebevzetí Panny Marie
na Karlově v Praze, soudce Metropolitního
církevního soudu

dokončení ze str. 7

řádku nemít v oblíbě Trumpa; ale tohle byla čirá nenávisť). Poslouchal jsem, jak mi vysvětluje svůj zoufalý a zcestný důvod, proč podala žádost o rozvod. Slyšel jsem, jak mi říká, že se dokázala rychle odrazit ode dna dalším vztahem. Poslouchal jsem, proč nechce děti. Říkala, že nepraktikuje žádnou víru. Ukázala mi fotografie svých zemřelých psích mazlíčků, které položila na provizorní oltář ke Dni mrtvých.

Naslouchal jsem – a naslouchal jsem i dalším – jak mě/nás/církev v uplynulém roce opakovaně žádala v synodálním procesu církve. Kdyby existoval nějaký synodální pisář, který by dokázal psát po

obloze, představuji si, že poselství, které by na nebeské klenbě zvěčnil ze všeho nejraději, by znělo následovně: „Musíme se stát naslouchající církví.“

Ale čím víc jsem této ženě naslouchal, zdálo se mi, že vedle mě už není tělo, ale duše. A tak jsem přestal naslouchat. A právě této duši, oproštěné od Krista, jsem začal zvěstovat evangelium a pravdy katolické víry. Musím odstranit bariéry – tak jsem to udělal. Odstranil jsem její nesourodost s věčnými skutečnostmi a její myšlenky o tom, že mít děti je břemeno. Pak jsem čekal na Ducha svatého. Nic mi nebránilo – neexistovala žádná překážka – promlouvat k její duši.

V Atlantě, když moje nová přítelkyně čekala na svou sestru a dvě kamarádky,

aby se vydaly na celnici, mi v mobilu ukázala, že si na Amazonu objednala mnou doporučené katolické knihy.

Kevin Wells
Crisis Magazine
Přeložil Pavel Štíčka

Kevin Wells
spisovatel

PARADOX BENEDIKTA XVI.

Na papeže, jakým byl Benedikt XVI., jsme zřejmě nebyli připraveni. Protože Benedikt XVI. se snažil pozvednout církev na novou úroveň, vyvést ji z ohrady, kterou jí vnucuje společnost a veřejný diskurs.

Jeho hledání Boha ho vedlo k tomu, aby hleděl za hranice aktuálních trendů a snažil se hledat hluboký smysl všech věcí. A právě na toto k Bohu zaměřené hledání pravdy jsme nebyli zvyklí.

Povězme si to na rovinu: Jan Pavel II. byl mystikem ještě předtím, než se stal papežem, a dokázal se soustředit na každou situaci a modlit se růženec; Pavel VI. byl myšlenkovým asketou, jehož trýznily problémy církve, kterou bylo třeba uvést do světa; Jan XXIII. byl spjat s římskými zvyklostmi a tradicemi tak silně, jak bývají jen venkované s pevnou vírou. A mohl bych jít ještě dál proti proudu času a ukázat, že všichni papežové před Benediktem XVI. měli svou podobu mystiky, svůj způsob asketismu.

Benedikt XVI. však požadoval ještě krok navíc. Benedikt XVI. chtěl, aby víra byla živena rozumem. Jistě proto, jak se píše v listu svatého Petra, aby dokázal poskytnout důvody k naději.

Zároveň však Benedikt XVI. zvěstoval pokornou, jistou víru, plnou radosti ze setkání se Zmrtvýchvstalým a jistoty, že k tomuto setkání došlo. Velkým zápasem Benedikta XVI. tedy nebyl boj proti sekularismu, zlu mimo církev, s nímž by mohl diskutovat a projevovat nesouhlas. Naopak, bojoval proti vnitřním nepřátelům uvnitř samotné církve.

Byl to boj proti záludným nepřátelům. Od padesátých let znepokojovalo Benedikta XVI. novopohanství, lidé, kteří se označovali za křesťany, aniž by jako křesťané žili. Dělal si tudíž starosti o křesťany, kteří přestali věřit v křesťanství, a dokonce začali zpochybňovat historické pravdy víry.

Benedikt XVI. byl učelec. A jako učelec věděl, že pravdu nelze vlastnit a skutečnost je možno vyložit jenom za tu cenu, že ji učiníme o něco méně pravdivou. Vše drží pohromadě ve zvláštní kosmické rovnováze, která může pocházet jedině od Boha.

Proto Benedikt XVI. kritizoval histo-

Foto: prezydent.pl

rickou metodu, která zašla tak daleko, že zpochybňuje dokonce i evangelium. Napsal knižní trilogii o Ježíši Nazaretském, jejímž poselstvím je toto: Evangelium není jen symbolická kniha, která popisuje abstraktní víru, ale je to skutečná kniha s ověřitelným příběhem.

A Ježíš nemůže být postavou, kterou by bylo možno jakkoli upravovat a využívat a nelze jej vykládat pouze symbolicky. Naopak, je to historická postava, Bůh, který se stává tělem a krví a má přesný, lineární, nesymbolický, avšak skutečný příběh.

Už zde dochází k mimořádnému paradoxu, protože papež, který se více než kdo jiný snažil vysvětlit víru rozumem, pak tutéž víru znovu ukotvuje ke konkrétnímu životu, k příběhu, který je Dějinami. Víra rozumu je vírou prostých, vírou těch, kteří věří doopravdy.

Je to zřejmě revoluční pasáž, která překonává rozpor mezi lidem a elitou, tak jak to dokáže jen křesťanství. Tato pasáž však

také překonává protiklady mezi tradicionalisty a progresivisty. Přesahuje jakoukoli ideologii. Cílem Benedikta XVI. totiž bylo vytvářet harmonii, nikoliv protiklady.

Je to vidět na mnoha rozhodnutích, i těch nejméně pochopených, která Benedikt XVI. učinil jako papež. Například na liberalizaci slavení starobylého obřadu, jejímž cílem bylo vytvořit jednotu, nikoliv rozdělení, překonat protiklady a hledat soulad mezi dvěma různými postoji. Ale také na diplomatických rozhodnutích, počínaje těmi, jež se týkala Číny, kdy předpokládal jasné hlásání pravdy, ale také neustálý dialog vycházející z pevných základů, aniž by se činily ústupky.

Pro Benedikta XVI. všechno muselo mít svůj účel a muselo odrážet účel církve. Například reforma vatikánských financí byla provedena s ohledem na poslání církve (a Svatý stolec to výslovně prohlašuje ve zprávě *MONEYVAL*) a reforma *Caritas Internationalis* byla provedena s myšlenkou, aby charita jednala v souladu s hod-

notami, které církev hlásá.

Neexistuje žádné, byť sebemenší rozhodnutí, které by nevycházelo z přesného myšlení Benedikta XVI. a neexistuje žádná jeho myšlenka, která by nevycházela z křesťanského vědomí a koneckonců z vědomí příchodu Ježíše Krista, pravého Boha a pravého člověka.

Toto všechno bylo asi přespříliš v době, která náboženství považuje téměř za cetku a abstraktní myšlení se pro ni stává problémem. Skutečnost už nelze utvářet od nějaké ideje, protože se zdá, že k tomu nejsou prostředky. Zde se rodí sekularismus a odpor k náboženství, které dnešní člověk jen těžko chápe. Zbožnost ano. Iracionalita, ano. Víra živená rozumem, nikoli – to je příliš obtížné.

To je pohled na svět, s nímž se Bene-

dikt XVI. po celý svůj život potýkal. Nejenže člověk může mít velkolepé plány, je k tomu dokonce povolán, neměl by zjednodušovat, ale zároveň má zůstat prostý. Člověk je povolán žít pro velké myšlenky, nikoli pro malé výsledky. A víra, jistota vzkříšení, je možná tou nejúžasnější myšlenkou, s jakou se kdy člověk setkal.

Problémem nebyl Benedikt XVI. Problémem je spíše církev, která už nevěří, a nebo věří příliš sama sobě. Proto Benedikt XVI. vyzval k odsvětštění a využití vhodných sekularizačních trendů, které by umožnily svobodnější a pravdivější církev.

A z toho pramení Ratzingerovo proctví o církvi, která bude nucena opustit mocenské struktury a stane se menší, téměř bezvýznamnou. Bylo to však po-

zitivní proctví, protože Benedikt XVI. zdůrazňoval, že svět pak bude s nadějí vzhlížet k těm několika málo zbývajícím křesťanům, kteří skutečně věří.

S nadějí jsme vzhlíželi k Benediktu XVI. Patřil do staré éry, ale nová ještě nezačala. Je načase začít ji budovat a dobře při tom využívat jeho učení.

Andrea Gagliarducci
MondayVatican
Přeložil Pavel Štíčka

Andrea Gagliarducci
vaticánský analytik pro Catholic News Agency

MARIÁNSKÝ SLOUP NA PRAŽSKÉM STAROMĚSTSKÉM NÁMĚSTÍ A OBRAZOBRECTVÍ

Již více než dva roky opět stojí obnovený Mariánský sloup a lidé si již zvykli, že tam patří.

V souvislosti s předchozím nedorozuměním lze připomenout, že mistr Jan Hus i Martin Luther si Panny Marie velmi vážili (např. Luther, Postila z r. 1527). Dokládá to i starý kostel v Jáchymově, kde můžeme obdivovat její krásný oltářní obraz.

Úcta k Panně Marii se projevila hned na počátku našich dějin. Kníže Spytihněv ji vybudoval v Praze kostel a dostala se i do svatováclavského chorálu (*Maria, matko žádúcí, tys' královna všemohúcí, prosíš za ny, za křesťany svatého Ducha. Kriste eleison!*). Psal o ní Tomáš ze Štítného, arcibiskup Arnošt z Pardubic (*Mari-ale parvum*, překlad J. Hlačík 1914, Lenz, Mariologie, 1879), císař Karel IV. (Výklady a naučení duchovní), atd.

V souvislosti s výstavbou zaznělo dokonce i obrazoborectví. V této souvislosti možno připomenout výzdobu Archy podrobně popsanou ve Starém zákoně, vyzdvižení kovového hada Mojžíšem

i výzdobu chrámu v Jeruzalému.

Známe figurální výmalby v židovských synagogách ještě před rozšířením islámu. Jedná se např. o interiér synagogy v městě Dura Europos na Eufratu, kde žilo asi 6000 až 8000 obyvatel. V roce 256 po Kr. bylo zničeno Peršany a časem zasypano pískem, ale v roce 1926 bylo město odkryto. Překvapují velmi zachovalé nástěnné malby, na kterých můžeme vidět starozákonní postavu s holí mezi dalšími. Některé postavy po perském způsobu nosí i kalhoty. Jedná se o přechod Rudým mořem a vyzdvižení malého Mojžíše z Nilu. Z další synagogy Bejt Alfa z 5. století po Kr. se zachovala jen podlahová mozaika s vyobrazením Abrahama.

Dílo Lucase Cranacha je k vidění ve starém, původně špitálním protestantském kostele v Jáchymově. Kromě zachovaných starých kamenných náhrobních desek je tam oltář z dílny Lucase Crana-

cha, který kostelu věnoval spoluzakladatel města a první horní hejtman Jindřich z Könnerritz. Dále je zde zachováno sousoší Kalvárie drážďanského sochaře Christopa Waltra z roku 1544.

Lucase Cranach se ve Wittenbergu přátelil s Martinem Lutherem. Luthera mnohokrát portrétoval a dokonce mu byl svědkem na svatbě s Katharinou von Bora a v roce 1526 byl kmotrem jeho nejstaršího syna Johannese.

Kolem roku 1520 dostal Cranach zakázku na zhotovení velkého oltářního retáblu s Pannou Marií obklopenou světicemi pro pražský Chrám sv. Víta. Oltář pravděpodobně objednal císař Maxmilián I. a jeho vznik byl nejspíše spojen s nástupem manželského páru Ludvíka Jagellonského a Marie Habsburské na český trůn. V době kalvínského obrazoborectví roku 1619 byl oltář rozřezán a z větší části zničen. Zachovaly se z něj pouze fragmenty

rozptýlené v několika sbírkách.

Možno připomenout druhou Archu, kterou měli Izraelité při odchodu z Egypta a později ve svém chrámu. Jako symbol záchrany obsahovala kamenné desky s Desaterem, Aronovou hůl a manu. Tedy základní řád daný Bohem, viditelný symbol moci svěřený Bohem Aronovi a památku na Boží pokrm.

Novou situaci můžeme porovnat se sídlem nejsvětějšího Boha v arše úmluvy (srov. Ex 40, 35). Kristus nepřišel Starý zákon zrušit, ale naplnit a podobně je to i s Archou úmluvy. Stejně jako dříve přicházela Boží moc a sláva na místo, které si Bůh vyvolil, tak to nyní vidíme v osobě Panny Marie, která je trvalým předobrazem církve.

Odborníci radí, že pokud chceme moudrost nazírat, je třeba nosit kříž jako knihu moudrosti, a tou je Kristus. V ní se máme vzdělávat, abychom porozuměli Božím tajemstvím. Proto v Písmu stojí (srov. Dt 31,26): *Vezměte knihu tohoto zákona a uložte ji po straně schrány smlouvy Hospodina, vašeho Boha. Tam bude proti tobě svědkem.* Tak lze trochu chápat i třetí podobu archy smlouvy, uloženou v *Božím chrámu na nebesích* (srov. Zj 11,19). Poznáváme ji jako Ženu Písma, u které jsou uložena nejen podstatná tajemství, ale je i bezpečnou archou spásy v naší době (srov. Gn 3,15). Aby nám to bylo jasné, Kristus oslovoval svou matku slovem „Ženo“. Dle Písma nás Kristus

Pražský oltář Lucase Cranacha staršího: Sv. Kateřina a sv. Barbora (cca 1520)

považuje za příbuzné a z kříže nám svou matku odkázal. Tak máme společnou vznešenou nebeskou matku. Je nejen trvalou služebnicí Boží, ale i lidí zároveň. Dobře ví, co potřebujeme a její přímluva je účinnou ozvěnou Božích přání. Chrámem je „celý Kristus“ a symbol spojených srdcí na „Zázračné medailce“ nás poučuje o roli Panny Marie. Zde náš majetek ničí války, zločinné režimy, moly a rez. Dle Písma si máme shromažďovat náš poklad na nebesích a kde je náš poklad, tam je i naše srdce.

Kristus je pravý Bůh a pravý člověk a zobrazení bylo již reálné a důležité pro ty, kteří neuměli číst. Starý zákon se proto má číst z hlediska Nového zákona, který původní neruší, ale naplňuje. Písmo je

nutné také vnímat komplexně i z hlediska společného dědictví a zkušeností. Vlastně vznikalo na základě apoštolské tradice a následovalo svědectví mnoha generací křesťanů. Rovněž i naše země je z kropena krví křesťanů, kteří za ni položili svůj pozemský život.

Petr Jílek

Petr J. Jílek
člen Řádu svatého Lazara Jeruzalémského

JAK VOLIT LEPŠÍ POLITIKY

Mor politického oportunismu

Občané mají závažnou morální povinnost volit ty nejlepší politiky a kontrolovat vládnutí těch, kteří jsou u moci, což jim zaručuje ústava prostřednictvím petičního práva. Není snad logické, že by političtí představitelé měli převzít osobní odpovědnost za své vládnutí („politickou odpovědnost“)?

To by pomohlo omezit zneužívání demokracie, k němuž dnes dochází v mnoha zemích, včetně USA a Evropy. V první řadě jsou částečně na vině obča-

né, protože sami nežijí v souladu se svým svědomím. Pokud toto svědomí nebylo správně formováno ve vlastní rodině, těžko se může u člověka rozvinout citlivost a zájem o takové věci. Takoví občané se spíše nechají lákat uspokojením, jež jim přináší konzum a relativně snadný život, který jim umožňuje vysoká ekonomická produktivita založená na stále vyspělejších technologiích.

Dále je na vině zvolený vládce, který často nemá takový morální profil, jenž je pro jeho úřad nezbytný. Nestačí být

čestným a rozvázným člověkem, protože při výkonu politické funkce bude zvolený člověk konfrontován s velmi svůdnou mocí, která vyžaduje nejen slušnost a poctivost, ale také hluboké rozhodnutí zůstat sám morálně bezúhonný.

Ptám se čtenáře: Jak takové lidi najít? Vyžaduje to totiž předchozí znalost i soukromého života osob, které usilují o politické funkce. Například v USA nemá kandidát na prezidenta šanci na zvolení, pokud nevede politickou kampaň alespoň s manželkou a dětmi. Vládce, kte-

rý podvádí svou ženu nebo vede jiným způsobem nemravný život, nakonec také zradí svůj národ prostřednictvím korupce či jiným podvodem spáchaným na občanech.

Potřeba vysokých mravních a profesních standardů

Pokud jde o to, jak volit ty nejlepší politiky na základě jejich odborné způsobilosti, neměli by být připravováni podobně jako například lidé, kteří se chtějí věnovat profesi architekta, lékaře atd.? Je zajímavé, že ve všech zemích zákon upravuje podmínky pro povolání, jejichž výkon vystavuje občana riziku, a vyžaduje vysokoškolské vzdělání a úředně stanovenou odbornou přípravu, která pak umožní vykonávat lékařskou, architektonickou nebo třeba právní praxi a podobně. Občan, který žádá o tyto odborné služby, se navíc spoléhá na doporučení důvěryhodné třetí strany.

K získání politické funkce však stačí pouze zvolení. Žádné předchozí studium nebo příprava nejsou nutné, protože se dogmaticky předpokládá, že každý občan má „svaté“ aktivní a pasivní politické právo, tj. právo volit a být volen. A situace se ještě více komplikuje, když se nevolí jednotlivci, ale strany, v jejichž prostředí může docházet k nejrůznějším manipulacím ze strany živlů, které se nikdy neměly dostat k moci. Winston Churchill kdysi řekl, že nejlepší je volit bohaté politiky, protože budou mít menší sklon okrádat občany a budou se spíše starat o svou čest.

Jak podporovat dobré vládcy?

Absurdní dogma, že každý občan má všechna aktivní i pasivní politická práva, bylo vytvořeno osvícenským racionalistickým myšlením Locka, Montesquieu a dalších, poté prosazeno revolucemi, a nakonec vnuceno veřejnému mínění jako jakási náboženská pravda. Není snad toto právní pojetí rovnosti, jež nebere v úvahu jakékoli předpoklady řádné přípravy, založeno na racionalistickém voltairovském předsudku, že každý člověk je od přírody dobrý a může se zvrhnout pouze tehdy, když je vystaven špatným vlivům?

Kdyby se vždy předpokládalo, že kaž-

Fra Angelico: Předchůdci Krista se svatými a mučedníky (1423–1424)

dý člověk má také sklon ke zlu, pravděpodobně by bylo možné předejít mnoha katastrofám. Jedním ze způsobů, jak tento obrovský problém vyřešit, by mohl být ústavní princip vyžadující zvláštní kvalifikaci jako předpoklad pro přístup k vysokým vládním funkcím. Tak by mohly být vytvořeny instituce, které by kandidáty morálně a odborně vzdělávaly. Například ve Francii v tomto ohledu existuje škola veřejné správy. Jiné vyspělé země vychovávají své politické kádry na určitých univerzitách, stejně jako nadnárodní společnosti dávají přednost těm, kteří studovali na Harvardu. Další formou přípravy a získávání znalostí je politická kariéra.

Zároveň by nikdy neměly chybět zákony, které v maximální možné míře zabraňují korupci a plýtvání, a veřejná správa, která je nakloněna digitálním technologiím, aby mohla racionalizovat, kontrolovat a zefektivnit své řízení. Především je důležité mít dobrý protikorupční zákon bez kompromisů, které by umožňovaly manipulaci například při zadávání veřejných zakázek.

Občanské iniciativy

Otázka, jak volit lepší politiky, se zužuje na to, co mohou občané udělat, aby zlepšili činnost své vlády. Čtenářům navrhuji několik praktických doporučení:

1. Přečtěte si ústavu a seznamte se se svými právy na podávání petice veřejným činitelům.

2. Vytvořte sdružení nebo skupinu, která bude podávat petice nebo stížnosti vládě. Na internetu lze vytvořit blog nebo

webové stránky, které mohou motivovat a pohnout k činu tisíce a miliony lidí, jak je vidět v USA a dalších zemích. Bylo by žádoucí, aby tyto akční skupiny byly nadstranické, což by mělo tu výhodu, že by mohly oslovit více občanů. Strategie by spočívala v digitální realizaci „řízení“ nespokojenosti občanů, a to formou vzkažů podepsaných na internetu nebo vytištěných a zaslaných vládě.

Neslyšíme snad tolik oprávněných stížností od tolika přátel a známých, které nemají žádný účinek, protože se k politickým funkcionářům vůbec nedostanou? Zkušenost Tea Party v USA například ukazuje, že části voličů je nasloucháno a že jsou bráni vážně. Zároveň takové úsilí usnadňuje politické vzdělávání občanů.

3. Musíme tudíž být přesvědčeni, že nestačí jít jednou za čtyři nebo pět let k volbám, ale že je pak nezbytné sledovat výkon vlády, což nabyde podoby výše uvedených nebo mnoha dalších iniciativ, které nás mohou v naší konkrétní politické situaci napadnout, nevyjímaje veřejné demonstrace v ulicích a právo na referendum.

Peter Kopa
Think Tank LA

Dr. Peter Kopa
právník

VOLBY BEZ VOLBY

Tak tu máme prezidentské volby. To by onou událostí měla žít celá země, ne? To bychom si o prezidentských volbách měli povídat u nedělních obědů, v hospodách, se sousedy přes plot, v tramvaji... Nezdá se, že by tomu tak bylo. A podle všeho ten klid není náhodný.

Ne, příčinou podivně chladného průběhu „horké fáze“ kampaně před prezidentskými volbami není snad to, že bychom brali funkci prezidenta republiky na lehkou váhu. Naopak. Je naší stoletou tradicí upínat se k prezidentskému majestátu daleko více, než by odpovídalo reálným ústavním kompetencím prezidentského úřadu. Dokonce i za komunismu směřovaly na Hrad tisíce proseb, žádostí a stížností, i když reálnou exekutivní moc držely Národní výbory ovládané komunistickou stranou. A co dělal třeba takový Husák? Nebo spíše jeho lidé? Ano, z výše hradního majestátu občas napomenuli horlivé úředníky kdesi na okrese a dotyčnému stěžovateli pomohli. Z altruismu? Ne, to pro udržení výjimečnosti prezidentského majestátu, který měl v očích lidí stát nad režimem.

Takže v marginalizaci prezidentského stolce u veřejnosti nuda kolem kampaně nespočívá. Ta je v čemsi jiném. Horším. Velká většina kandidátů vůbec nemá zájem roztočit veřejnou polemiku na prezidentské téma do vyšších obrátek. Proč? Aby se nemuseli vybarvit. Voliče je třeba do poslední chvíle udržet v neznalosti o nejhlubším hodnotovém, principiálním, světonázorovém zázemí kandidátů. A opět: proč? Aby si kandidáti mohli říkat a slibovat cokoli. Hlavně cokoli nezávazného. A dotřetice: proč? Aby si voliči do jednotlivých kandidátů mohl projektovat libovolně to, co chce. Aby bylo možné, že jednoho kandidáta budou volit zcela protichůdné skupiny voličů, protože si ho budou moci přivlastnit, nevědouce, že to vůbec není šálek jejich čaje.

Kandidáti odmítají obrazně řečeno navléci si tričko příslušnosti k hlavním a nejzásadnějším otázkám doby. Zakrývají to frázemi o tom, jestli patříme na sever, východ, jih či západ, nebo o tom, jak

Foto: Jiří Zelenka / wikimedia

máme být věrným a spolehlivým kolečkem mezinárodních mechanismů. Avšak kdo, v jakém duchu, v jakém zájmu a s jakou motivací tímto mechanismem otáčí? To je jedno. To nepitvejme. Nejdůležitější je do poslední chvíle neříci nic.

Když totiž kandidát v rozhovoru řekne, že se mu víc líbí jablko než hruška, přijde o fanoušky hrušky. Tak raději neříká nic, aby ho mohli volit i hruškaři. A tak je to se vším. Nepřiznat barvu. A co je na tom nejhorší? Že jim to u mnoha voličů prochází. Že běžnému voliči často stačí, jak mu na oblíbeném kandidátovi zas tak nicmoc nevádí, ale za co by šel ten jeho rytíř do boje, to je voličovi asi jedno.

Náš svět se však mění a rychlost změn se bláznivě urychluje. V Kanadě a za chvíli i v Nizozemsku se dobrovolná smrt stává nejčastější příčinou odchodu z tohoto světa. Zastánci rodiny jsou vysmíváni a zvrhlosti adorovány. Drolí se civilizační, duchovní a kulturní podstata, na které stojí naše národní společenství. A k tomu v kampani že nezazní nic? Vůbec nic?

Ono už to, že jen dvě politické síly měly kuráž postavit otevřeně své kandidáty, kteří se tedy dají snadno spojit s nějakým programem, zatímco ostatní zbaběle, alibisticky a stydlivě nenápadně

podporují politické začátečníky, aby snad nic neriskovaly, je příznačné. Proto se v nadcházející volbě nerýsuje kardinální střet idejí, ale jen castingová soutěž o nejfotogeničtější gesto.

Jaký mandát si z takových voleb odnese vítěz? K čemu získá „zmocnění“ od voličů? Zmocnění takové, že se mu nelze zpronevěřit? Žádné. Proto nebude vítěz ničím vázán a bude klidně zadobře s jakoukoli zájmovou a vlivovou skupinou, která si k němu bude umět najít cestičku.

Ne, není jedno, kdo bude v lednu zvolen prezidentem České republiky. Ale připravme se na to, že boj o společnost, o zásadní ideje, o naše srdce a duše, ten se povede jinde než mezi státními institucemi. Odehraje se napříč společností.

Ladislav Jakl

Ladislav Jakl český hudebník, publicista, bývalý poslanec a bývalý ředitel politického odboru Kanceláře prezidenta republiky, od dubna 2019 člen Rady pro rozhlasové a televizní vysílání

OSOBNÍ PŘÍSPĚVEK K DEBATĚ O ETICKÉM ROZMĚRU KOSMETICKÝCH OPERACÍ

Je mi 38 let a cca před dvěma lety jsem si nechala odstranit prsní implantáty čistě z osobních důvodů, nikoli kvůli zdravotním komplikacím. A tak si dovoluji popsat ve zkratce mou cestu...

Vyrůstala jsem v nekatolické rodině, kde věřící (leč nepraktikující) byla jen babička ze Slovenska. Dar víry jsem však dostala v 9 letech, kdy jsem se, s neutrálním přístupem rodiny, nechala v 10 letech pokřtít a rok nato měla první sv. přijímání. Pak přišla puberta a já jako „nejchytřejší“ puberták Boha nechtěla potřebovat. Začala jsem žít velmi svobodomyšlný život se všemi světskými pokušeními. Po nějakých prohrách jsem měla potřebu k sobě „lákat“ muže, byť jen za falešný pocit lásky, kterého se mi v dětství téměř nedostávalo. Můj otec, sám zraněný, byl alkoholik a zraňování na těle i duši bylo na denním pořádku. Takže s výrazným deficitem otcovy lásky a s částečným nedostatkem té mateřské jsem lačnila alespoň po kapičce, byť té falešné (ale to jsem si samozřejmě v daný čas neuvědomovala a snad ani nechtěla).

Nechala jsem si postupně 3x zvětšit poprsí a konečně jsem kolem sebe měla mužů až až. Nevím, jak by to se mnou dopadlo, kdyby mě tehdy nemoc od Pána nepřivedla k jedné osobě, která mi dávala do pořádku tělo a aniž bych si to uvědomovala, tak i duši a která mě začala doprovázet na mé duchovní cestě... Asi o dva roky později jsem se začala vracet k Pánu a to generální zpovědí po 17 letech. Pak to trvalo přibližně další 4 roky, než jsem se objednala na kliniku v Ostravě a chtěla si poprsí nechat zmenšit (stále s implantáty). Noc před zákrokem jsem se zmínila přátelům o svém záměru a oni se mi ho pokusili rozmluvit. Dokonce i má duchovní doprovázející Mirka mi napsala, že skrze implantáty na mě může působit Zlý. Byla to velmi trefná věta do mého tehdejšího rozpoložení, která mnou zprvu velmi otřásla. Uvědomila jsem si, proč jsem to vlastně vše od začátku podstupovala, že člověk používá vše možné, jen aby doplnil prázdnou nádobu v sobě, kterou mu rodiče nenaplnili láskou v dětství. Přiznala

Foto: LUCIA KRALOVA / Člověk a Vira

jsem si, že v souvislosti s pocitem větší líbivosti mužům jsem svá prsa využívala jako silnou ženskou zbraň. Dalo by se říci, že u mě šlo až o závislost na péči o zevněšek, o celkový vzhled (líčení, úprava vlasů, styl oblékání,...)

V tu noc před operací jsem na internetu hledala nějaký příběh ženy, která byla v podobné situaci. O této problematice se moc nemluví, ale našla jsem alespoň jednu, která mi dodala kapku odvahy. Stále mi zněla v hlavě věta i od Mirky. V slzách jsem začala přijímat i tu alternativu, že bych se toho „všeho krásného“ dobrovolně vzdala a už prostě nebyla tak hezká a líbivá. Velmi mi pomohli i přátelé. Ráno jsem se před operací pomodlila modlitbu duchovního boje, kterou se modlíme i v našem společenství, růžencem, modlitbu ke sv. Michaelovi Archanđelovi v původním znění a celkově jsem se snažila celou situaci odevzdat a prosit, ať Pán vede operátrovi ruce...

Operace dopadla výborně, až na následnou dvoudenní nevolnost se silnou migrénou, na které trpím už od dětství. To nic neměnilo na tom, že můj vnitřní

pocit byl nádherný. Cítila jsem se jako omilostněná a především osvobozená, nedokážu ten pocit popsat. Byl to, a stále je, velmi příjemný pocit a já své tělo přijala takové, jaké mi ho Pán dal. Kdyby chtěl, aby mé tělo bylo jiné, stvořil by mě jinak. Krátce po operaci se mi dostala do ruky kniha *Kecharitomene* od Dominika Chmielewského a já jsem především díky této knize v sobě začala hledat to, čím bych mohla být Panně Marii blíže. A tak v sobě dennodenně hledám tu stejnou ženskost, kterou v sobě má právě ona a snažím se na sebe dívat tak, jak se třeba dívala na sebe ona, ať už před zrcadlem, nebo celkově na svět a lidi kolem skrze Marininy oči. Cítím, jak nás to sblížuje a jak mi ona podává ruku, aby mě přiblížila k svému Synovi.

Děkuji, že jste si našli čas a že jste napsali zmiňovaný článek, i za to, že jste svůj čas věnovali mým řádkům. Pokud byste se setkali s ženou, která se nachází v obdobné situaci, budu ráda, když mě skrze redakci kontaktuje. Ráda pomohu.

Čtenářka Lenka E., Pardubice
(kontakt má redakce k dispozici)

SVATÝ OTEC BENEDIKT XVI.

V poslední den kalendářního roku 2022 ukončil své pozemské putování Svatý otec Benedikt XVI. Pro mnoho z nás se v té chvíli zastavil běh toho obvykle docela rychlého a dlouhého dne. Rozhostilo se posvátné ticho. Bůh je Pánem nad životem a smrtí každého z nás, ať je v životě povolán být třeba Pastýřem celého katolického stáda někdy věrných a jindy též dost nevěrných oveček, ale vždy a každopádně Božích dětí. Papež byl Bohem povolán do věčnosti na svátek sv. papeže Silvestra. „Stůjte pevně ve víře! Nenechte se zmást!“, vyzývá Joseph Ratzinger ve své duchovní závěti, která byla po jeho smrti zveřejněna, a pokračuje: „Často se zdá, jako by věda – přírodní vědy na jedné straně a historické bádání (zejména exegeze Písma svatého) na straně druhé – dokázala nabídnout nezvratné výsledky, které jsou v rozporu s katolickou vírou. Zažil jsem proměny přírodních věd už dávno a mohl jsem vidět, jak naopak zmizely zdánlivé jistoty proti víře, které se ukázaly být nikoli vědou, nýbrž filozofickými výklady, které se vědy týkají jen zdánlivě; stejně jako se na druhé straně právě v dialogu s přírodními vědami naučila i víra lépe chápat hranice rozsahu svých nároků, a tím i svou specifičnost. Již šedesát let sleduji cestu teologie, zvláště biblických věd, a se střídáním různých generací jsem viděl, jak se teze, které se zdály neotřesitelné, hroutí a ukazují se být pouhými hypotézami: liberální generace (Harnack, Jülicher atd.), existencialistická generace (Bultmann atd.), marxistická generace. Viděl jsem a vidím, jak se ze spleti hypotéz vynořila a znovu vynořuje rozumnost víry. Ježíš Kristus je skutečně cesta, pravda a život – a církev se všemi svými nedostatky je skutečně jeho tělem.“

Svatý papež Silvestr I. žil na přelomu 3. a 4. století a vedl církev za plné svo-

Zádušní mši sv. za zemřelého emeritního papeže Benedikta XVI. sloužil ve středu 4. ledna 2023 v pražské katedrále papežský nuncius Jude Thaddeus Okolo spolu s českými a moravskými biskupy. Foto: Martina Řehořová / Člověk a Víra

body a náklonnosti císaře Konstatina, který začal na lateránském poli stavbu baziliky na poděkování za vítězství nad Maxenciem. Historikové označují mnohé významné církevní akce za iniciativu císaře Konstantina a o papeži Silvestrovi mnoho neuvádějí. Přesto však to byla významná postava církve. Provedl řadu liturgických reforem a reformoval i samotný život církve. Oltáře místo dřeva nechal dělat z kamene, jako pokrývku oltářů určil plátno místo hedvábí, stanovil stupně kněžského svěcení, zavedl neděli jako „den Páně“, poprvé použil tiáru. Nechal sepsat seznamy mučedníků – tzv. martyrologia. Silvestr zbudoval i mnoho významných římských kostelů, jako např. baziliky svatého Jana Lateránského, svatého Petra, svatého Pavla za hradbami, svatého Vavřince. Nad katakombami sva-

té Prisily nechal zbudovat kostel, v němž byl později sám pohřben. Možná je příznačné, že se na svátek sv. Silvestra do Boží náruče odebral podobně významný muž našich časů, papež Benedikt XVI. R.I.P.

Možná jste to zachytili – když mluvíme o smrti a pietě po ní: v New Yorku právě legalizovali tzv. „zelený pohřeb“. Kompostování lidských těl jako ekologickou alternativu k ukládání zemřelých do země či jejich kremace nově povolil americký stát New York. Stal se tak šestou jurisdikcí USA, kde je tento způsob pohřbívání legální, píše britský list *The Guardian*. Znamená to jediné: lidské tělo je (opět) degradováno na nedůstojný odpad.

–zd–